

Woorden gesproken bij het open graf van ... C. W. J. van Boetzelaer van Dubbeldam ...

<https://hdl.handle.net/1874/234494>

mm 010921

B R.1872 . I.38.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

3063 362 6

W O O R D E N

GESPROKEN

BIJ HET OPEN GRAF

VAN

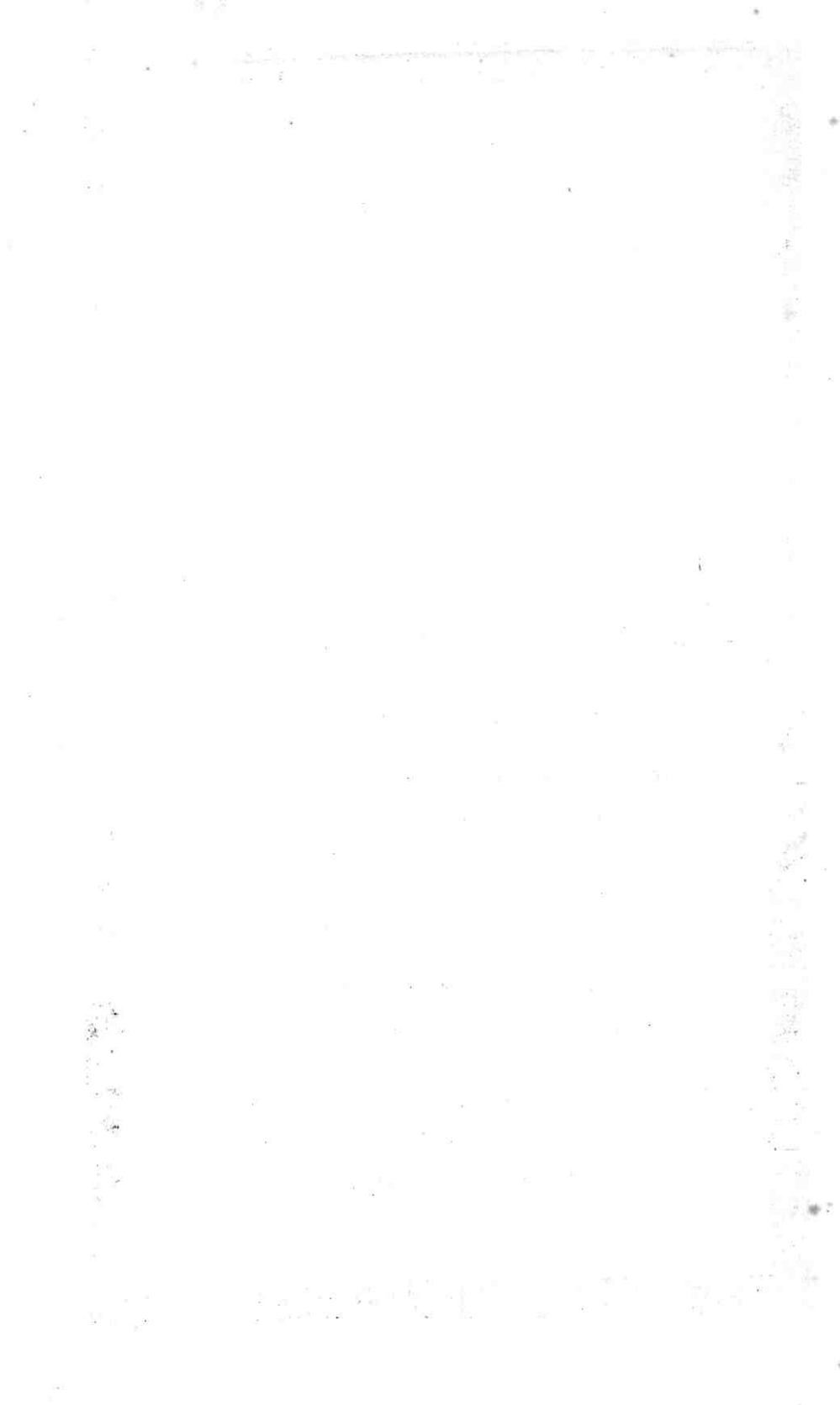
DEN HOOGWELGEBOREN HEER

Mr. C. W. J. Baron VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM.

Overleden te Utrecht den 18ⁿ en aldaar Begraven
den 23ⁿ April 1872.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

UTRECHT,
KEMINK EN ZOON,
1872.

Bij de aankomst van het lijk aan de grafstede werd door de Onderwijzers der Marnix-Stichting, (zijnde de gezamenlijke Scholen gesticht door wijlen Baron van Boetzelaer van Dubbeldam) de Motette van Möhring: „Zalig zijn de dooden die in den Heere sterven” gezongen.

Daarna nam Ds. J. F. VAN HOOGSTATEN het woord en sprak:

Rust zacht, brave man, trouwe vriend, weldoener der armen, steun der gemeente, eenvoudige, bescheiden, zachtmoedige, oprechte!

Uwe nagedachtenis blijft bij ons gezegend, en uwe werken volgen U.

Onze gebeden vermochten niet U in het leven te behouden, want de Heer had het betere over U beschikt.

Dat is de troost van hen, die U beweenen, van uwe echtgenoot, van uwe kinderen, van allen, die U hebben liefgehad.

En zwijgen wij bij uwe grafstede van uwen lof, het is om dank en eer toe te brengen aan Hem, die krachtig in U werkte ter verheerlijking van zijnen naam, en die ook op het einde nog U het voorbeeld deed geven eener lijdzaamheid, waarvan geen menschelijk oordeel anders zeggen kon dan dat zij een volmaakt werk had.

Leef voort in onze harten, en geve God, dat wij eenmaal met U leven bij den Heer!

Nu volgde Mr. A.E. BARON MACKAY VAN OPHEMERT EN ZENNEWIJNEN, met hoofdzakelijk de volgende uitboezeming:

Ik treed op, vrienden! met oude brieven. Een vriendschap van 56 jaren vraagt verlof om een woord te spreken, en, ik durf er bijvoegen, mede uit naam van oude vrienden, hier tegenwoordig.

Geen woord van lof, maar van dank: van dank voor zooveel bewijzen van oprechte vriendschap, voor zoo levendige deelneming in wat ons wederver, voor het voorbeeld dat hij ons in zóo veel opzichten gaf en nu nalaat.

Ik was — ik moet het bekennen — soms jaloersch van dien eenvoud, van die natuurlijkheid, van die

openheid, van die trouw in alles. Die karaktertrekken openbaarden zich reeds toen wij te zamen op de schoolbanken zaten of te zamen lessen hadden, toen wij later te zamen in ons geliefd Utrecht studeerden en toen wij in 1830 te zamen in het leger waren. Daarna liepen onze aardse wegen uitéén, maar, door Gods groote genade, werden ons de oogen geopend op den weg des levens en der waarheid. Wij werden Pelgrims, die hier geen blijvende stad hebben. Ook op dien weg ging hij mij weder voor in getrouwheid, in moed, in absentie van menschenvrees. Op dien weg, al liepen de aardse wegen uiteen, bleven wij één. Er ontstond een sympathie, die door geen wereld, door geen verwijderde woonplaats, zelfs door dit graf niet kan verbroken worden. Wij gingen aan de hand van denzelfden Heer en waren in Hem vereenigd. Ik was één der getuigen bij zijn huwelijk; de laatst overgeblevene! Ik zag den band sluiten en vroeg mij af: welken weg zal dit paar inslaan? Een gezin van den oud-edelen van Boetzelaer, met eene buitengewoon begaafde vrouw en met een groot vermogen naar de wereld, zou immers een invloedrijke stelling in de maatschappij innemen. Niets natuurlijker dan dat de wereld wenkte en lokte, maar, daar klonk de stem des Heeren: Volgt MIJ! en die stem vond weerklank in hart en geweten en het jeugdig gezin sloeg den weg des christens in. Hun leven werd geheiligd door 't geloof! En hoe was 't in dit gezin na die keuze? Was 't er

droefgeestig, stijf, stroef? Wel vrienden! nooit zag ik vrolijker, gezelliger, eendrachtiger, liever, guller, intellectueler gezin. De Heer woonde in hun midden. Zegt mij, zonen uit dit huis! Was het ouderlijk huis niet alles voor U? Genoot gij niet van dien stillen zegen die er op rustte? Werd het Evangelie er U niet aantrekkelijk gemaakt? Ja, ik weet dat gij U in 't ouderlijk gezin gelukkig gevoeldet, ik weet dat gij door Uw dank en liefde der ouderen geluk vermeerderdet.

Ik heb den overledenen en zijn vrouw gezien bij 't heengaan van een geliefd kind en toen ontwaard, hoe zij — wel met de tranen in de oogen — maar toch met een vast geloof en met een volkomen berusting hun kind den Heer niet afstonden, maar overgaven.

Ik heb den dierbaren vriend in den smeltkroes van lichaamslijden gezien; maar ook al weder o zoo christelijk onderworpen, zoo dankbaar voor 't geen de Heer hem, ook in dit lijden, deed genieten en zoo gezegend voor die hem omringden en verzorgden.

Toen het einde naderde, dezelfde kalmte des geloofs, de handen saamgevouwen tot gebed en het oog gevestigd op zijn Heer. De Pelgrim, door God op aarde geplaatst om zijn Schepper te verheerlijken, kon dan ook, toen de Heer hem, na voleinde taak, weder opriep, verklaren: ik ga huiswaarts!

Zóo eindigde hij zijn werkzaam leven, maar werkzaam in den dienst van zijn Heer.

Wat hij met zijn nu treurende echtgenootte heeft verricht en gesticht, gij weet het allen. Maar ziet niet alleen op wat de geliefde overledene deed, maar vooral *op de wijze* waarop hij alles deed: uit dankbaarheid aan zijn Heer; wien dan ook de eere voor alles toekomt en Die het alles in hem werkte en als zijn rentmeester hier beneden. Van dáár dan ook zijn nederigheid. Wilt gij een staal? Ik herinner U hoe, niet lang geleden, een Boetzelaer, wiens naam gij vindt onder het smeekschrift der Edelen en der Unie van Utrecht, de gewetensvrijheid, door zijn Vaderen verkregen, in uw midden heeft aangewend. De christelijke edelman ging met een lijst van inschrijving langs uwe huizen, om gelden in te zamelen ten dienste eener school voor de kinderen van zijn volk.

Uwe tegenwoordigheid, in zoo ontzettende menigte, aan deze plaats bewijst dat gij 't erkent. Maar Vrienden! 't mag er niet bij blijven. Het is niet genoeg den waardigen en dierbaren overledene uwe hulde te bewijzen en dan naar huis te gaan en hem vergeten. Dan zou uw komen hier een vertooning zijn en stellig geen vereeren van zijn nagedachtenis.

Hij vraagt, hij smeekt u, als eene stem uit deze groeve, den weg in te slaan, dien hij insloeg en den Heer te dienen, Dien hij diende, en Die hem dit warme hart en die open handen gaf, opdat, wanneer men eens bij uw graf zal staan en vragen: wat deedt gij met uw talenten, met uw gaven, met uw goud

met uw zilver, men ook van u zou kunnen verklaren: alles besteed in 't Koningrijk des Heeren.

Zóó zij het.

Als Baron MACKAY geëindigd had, trad Mr. A. J. VAN BEECK CALKOEN op. Het door hem gesprokene kwam hierop neder:

Het zij mij vergund een woord te spreken uit naam der scholen.

Uit eene bewaarschool, bestemd voor de Hervormde Diaconie, voor ruim 30 jaren geopend met een 12tal kleine kinderen, ontwikkelde zich door de milde hulp en onder de liefdevolle verpleging van dezen edelen man een stelsel van scholen voor lager onderwijs en daarbij behoorende opleidingschool, gelijk die aan de meesten uwer niet onbekend zijn.

Hij had dezen arbeid bijzonder lief, omdat hij daarin een krachtig hulpmiddel zag ter bevordering van 't gene een hoofddoel zijns levens was, de *uitbreiding van het Godsrijk*.

Wist hij bij ervaring dat er voor den mensch geen wezenlijk geluk bestaat dan in de *dienst van God naar Zijn Woord*, zijn vurigste wensch was dien zegen te brengen allereerst aan de kinderen van zijn volk door *opvoeding en onderwijs* — en verder tot al zijne medemenschen door *zendingsarbeid*.

Dit doel trachtte hij echter te bereiken niet in

eigen kracht, noch naar een groot, te voren beraamd, plan, — maar alleenlijk volgende den weg die hem daarbij aangewezen werd. Daarom werd elke uitbreiding of nieuwe arbeid op dit veld slechts ondernomen om te voldoen aan kennelijk aan het licht komende behoefte. Hij wenschte *Gods weg* te volgen, en dan ook *Hem de eer daarvan te geven* wanneer er zegen op rustte.

Zóó kon men een traan van dankbaarheid zien blinken in zijn helder oog, wanneer zijne lievelingsgedachte verwezenlijkt werd dat getrouwe scholieren na afgelegde geloofsbelijdenis de school verlieten. Zóó verheugde hij zich wanneer jeugdige mannen wèl toegerust afscheid namen van de school om als onderwijzer of zending te gaan arbeiden.

Hoe liefelijk staat zijn achtbaar en beminnelijk beeld voor ons, geachte onderwijzers en onderwijzeressen, zooals hij door onbekrompen hulp, door wijs bestuur en liefderijke opwekking u ondersteunde en opwekte. Bij ons leeft hij in het harte.

Maar ook bij u, jongelieden die uwe vorming aan deze scholen erlangt. O vergeet nooit waarom deze hoogaanzienlijke weldoener zulk een belang stelde in uwe opleiding: — dat het was opdat gij zoudt werkzaam zijn in de vreeze des Heeren, die het beginsel der wetenschap is.

Ik moet eindigen: alleenlijk moge ik nog de tolk zijn van de dankbaarheid der honderden en duizenden

die door dezen nederigen arbeid der liefde zijn beweldadigd geworden. De barmhartige God vergelde het hem naar Zijne Genade. AMEN.

Ds. H. VAN MAASDIJK van Brussel, de kist, die het dierbaar overschot van zijnen vriend en weldoener bevatte, in het gezicht krijgende, werd zichtbaar ontroerd en bewogen; — uitgenoodigd zijnde om een kort woord te spreken, drukte hij zich ongeveer aldus uit:

Ik zal... trachten een woord te... spreken, daar indien ik zou zwijgen, de steenen spreken zouden... Zal ik het doen om mijnen vriend en den weldoener van mijn huis en van onze gemeente groot te maken en lof toe te zwaaijen? Dat zij verre... Indien ik zoo iets beoogde, dan zou mijn dierbare vriend, ware hij hier in ons midden, mij toeroepen: „doe dit niet! maak den Heere groot en vermeld zijne liefde, genade en trouwe, in wiens hand ik slechts een werktuig geweest ben, U en der Brusselsche gemeente ten goede!” Het woord van onzen dierbaren Bijbel: *wees dankbaar*, allereerst jegens den Gever van alle goede gaven en van alle volmaakte giften, doch tevens jegens het door Hem gebruikt werktuig doet mij spreken. Ik zal dan iets opnoemen van het vele goede door mij en de gemeente genoten van onzen onvergetelijken en nu zaligen vriend.

Vóór zesëntwintig jaren kwam ik hier onbekend en als een vreemdeling aan. Een tiental warme vrienden van het Godsrijk, waarvan slechts nog twee in het land der levenden zijn overgebleven, en die hier nu aan mijne zijde staan, (de Eerw. Leeraars Ds. van Hoogstraten en Ds. Bösken) namen den vreemdeling op in liefde, schonken hem, na eene hartelijke kennis-making met zijn persoon en met zijn werk in de hoofdstad van België, een onbepaald vertrouwen, en maakten hem zijnen weg in Nederland zoo lief en aangenaam, dat hij zeer getroost, verkwikt, aange-moedigd en versterkt naar zijnen werkkring terug-keerde. Onder dat genoemd getal van vrienden van het Godsrijk bevond zich ook mijn vriend Baron van Boetzelaer van Dubbeldam. Even als die van de negen anderen duurden zijne dadelijke broederliefde en vol-komen vertrouwen onafgebroken voort tot aan het oogenblik van zijn heengaan naar het Vaderhuis daar boven.

Het zeer geschikt en liefelijk bedehuis, waarin wij ons in Brussel vrijelijk vergaderen, om het dierbaar Evangelie te verkondigen en te hooren, en onzen God in geest en waarheid, volgens zijn Woord, te aanbid-den en te dienen, hebben we aan onzen Van Boetzelaer voor een zeer groot deel te danken. Aldus is het ook gelegen met nog eene hulpkapel in dezelfde stad. Niet anders met een ruim schoollokaal, waarin buiten de woning van onzen hoofdonderwijzer honderdvijftig

kinderen, waarvan niet weinige roomsch, onderwijs ontvangen in het noodige en nuttige voor dit leven, maar vooral in datgene, zonder hetwelk alle overige kennis weinig of niets baten zou.

Hetzelfde is het geval met mijne ruime woning, waarin ik mij met mijn zeer talrijk gezin op mijn gemak kan bewegen, en nog meer dan één profetenkamerkje heb om den broeder uit den vreemde te herbergen. — Zijne groote liefde en die zijner waardige Echtgenootte strekten zich zoo ver uit, dat mijne arme vrouw, die nu reeds in het vierde jaar zich geenszins meer kan bewegen, uit die liefdehand eene ruime, gezonde, en een mooi uitzicht gevende zitkamer in een ander der eigendommen ontving.

Hoevele andere bewijzen eener tederste liefde voor der gemeente stoffelijke en geestelijke belangen en die van mijn huis zou ik hier nog kunnen bijvoegen! Doch ik eindig... „O!” zeide ik voor bijna één jaar op deze zelfde rustplaats der dooden, ter gelegenheid der begravenis van onzen vaderlijken vriend Fruitier de Talma „O Heer! Gij alleen kent het verlies ons aangebragt door den dood van onzen Talma... Gij alleen kunt het ook vergoeden.” Hetzelfde herhaal ik bij deze plegtige gelegenheid: „Gij alleen kunt voor onze gemeente en mijn hart en huis vergoeden, wat wij aan onzen Van Boetzelaer verloren hebben!” O doe dit, Heere! doe dit *door U zelven* voor de harten der geliefde achtergelatenen van onzen vriend! Hen allen bezielende

door dien Geest, die in hem woonde, leefde, en zoo krachtig werkte! Doe dit voor de Utrechtsche gemeente! Doe dit ook voor mijn hart en huis, en voor uwe gemeente te Brussel!

Eindelijk sprak Dr. NICOLAAS BEETS de volgende dichtregelen bij de weldra te sluiten groeve uit:

Strooit rozen op dit graf, die na 't verwelken geuren,
 Als na zijn dood de deugd en liefderijke daân
 Van hem, om wiens gemis wij treuren,
 Wiens nagedachtis blijft, en nimmer zal vergaan.

„Welzalig” (luidde 't lied) „die in den Heere sterven.”

Ja; hunner is de rust na welvolbrachten loop;
 Hun heil, de troost van die hen derven;
 Hen weer te zien, de hoop.

„Hun werken volgen hen.” Uw werken waren velen,
 Getrouwe dienstknecht! en in needrigheid volbracht.

Eens in Uw heerlijkheid te deelen!
 Die eerezucht geeft ons moed en kracht.

Gij hadt geen eerezucht. Neen; gij hadt slechts liefde, ontstoken
 Aan de eerder liefde van een Heiland, trouw en teêr.

Ook deze les heeft niet ontbroken
 Aan 't voorbeeld dat ge ons gaaft: „Aan God alleen zij
 de eer!”

Rust, werkzaam vriend, rust zacht! Treurt niet, beroofde
zonen!

Hef, droeve weduw! 't hoofd, van hooger hulp bewust;

God in den hemel zal u toonen

Wat zegen op het huis van zijn beminden rust.

Nadat de oudste Zoon des Overledenen, Mr. C. Th. Baron VAN DEN BOETZELAER, de Sprekers, de Draggers (Diakenen der Hervormde Gemeente), de Zangers, en alle aanwezigen, in hartelijke bewoordingen, voor de laatste eer zijnen beminden Vader aangedaan, had dank gezegd, hieven de Onderwijzers het 7de vers van het 187ste der Evangelische Gezangen aan, waarin zij door het meerendeel der in grooten getale opgekomen schare gevolgd werden:

Leer mij, o God! hier streven

Naar dat regt christlijk leven

Dat zulk een eind verwerft.

Opdat ik na dit zwerven,

Ook eenmaal moge sterven

Zoo als de ware Christen sterft!

